

Češka beseda najstarija među udrugama nacionalnih manjina općine Lipovljani

04 Prosinac 2020 Ivanka Herceg Hitova: 252

Ova općina u Sisačko-moslavačkoj županiji jedinstven je primjer multikulturalnosti u RH. U četiri naselja živi 4.193 stanovnika u 1.229 domaćinstava.

Uz **većinsko hrvatsko stanovništvo** na području općine žive i **pripadnici desetak nacionalnih manjina**.

Među prvima su se na ovo područje počeli doseljavati Česi, a Češka beseda općine Lipovljani najstarija je među udrugama nacionalnih manjina u toj općini.

O životu i radu Čeha i njihovim aktivnostima za očuvanje vlastite kulture, tradicije, ali i suradnji sa drugim udrugama kako nacionalnih manjina tako i većinskoga hrvatskoga naroda razgovarali smo sa **Vjerom Ožoga, dopredsjednicom Češke besede općine Lipovljani**. Evo što nam je najprije ispričala **o doseljavanju Čeha**:

-Doseljavanje Čeha u Hrvatsku trajalo je gotovo stoljeće i pol, a migracije su bile olakšane jer su obje zemlje pripadale Austro-Ugarskoj monarhiji. Od sredine 18. pa do kraja 19. stoljeća u hrvatske su gradove pojedinačno doseljavali službenici, obrtnici, učitelji, vojnici, glazbenici, šumari, vrtlari, a u manufakture u unutrašnjosti čitave radničke kolonije (primjerice staklari). No, pripadnici današnje razgranate češke nacionalne manjine u Hrvatskoj većinom su potomci sitnih poljodjelaca, koji su od propalog hrvatskog plemstva u Zapadnoj Slavoniji kupovali zapuštenu zemlju i iznova je kultivirali.

2. Kada su Česi doselili na područje Lipovljana, Novske i kakva je suradnja sa većinskim stanovništvom?

-Za vrijeme Vojne krajine češki vojnici su bili kao graničari na ovim područjima. Svidjela im se ovdje plodna zemlja, a i cijene su bile povoljne, pa su nakon Vojne krajine Česi počeli kupovati zemlju i cijela imanja. Sa sobom su donosili strojeve za obradu zemlje, sjeme

žitarica i krumpira. Česi su bili dobri trgovci, raznovrsni zanatlije, vrlo dobri poljoprivrednici, a i raznovrsna gastronomija je bila novost za ovo područje. Česi su vrlo dobro prihvaćeni a i oni su se saživjeli sa domicilnim stanovništvom.

3. Kada je osnovana prva Češka beseda na području Lipovljana?

-S obzirom da su tada Češka i Slovačka bile jedna država tako je bilo i ime prve Besede. Dakle, **Češkoslovačka beseda osnovana je 11. ožujka davne 1923. godine i djelovala je do 1963. godine** kada prestaje sa radom. **Rad je obnovljen 29. listopada 2004. godine i to pod nazivom Češka beseda općine Lipovljani.**

4. Na koji način čuvate, njegujete i prezentirate kulturno i tradicijsko blago Čeha u svojoj sredini i gdje sve gostujete kako biste prezentirali češku kulturu i jezik?

-Česi kroz pjesmu, ples, glazbu i gastronomiju nastoje sačuvati svoj jezik, tradiciju i običaje. U Besedi djeluju: plesna skupina, pjevačka skupina „Lepeza“, glazbena skupina, kreativno-literarna, dječija skupina i svi vrijedno rade.

Imamo izvrsnu suradnju sa ostalim Besedama u RH, ali i izvan njezinih granica. Tako je organizirano i **obilježavanje 95. obljetnice osnivanja Češko-slovačke besede, koliko i traje organizirani rad Čeha na lipovljanskom području**, bez obzira na kasnije prekinut rada-rekla nam je **Vjera Ožoga**.

Česi su poznati kao zanatlije, ali i glazbenici, pjesnici, slikari, umjetnici.

Dan češke kulture

Najpoznatija je manifestacija koju organizira Češka beseda Lipovljani, pa su je, uz sve epidemiološke mjere uspjeli organizirati i ove 2020. godine u mjesecu rujnu.

-Gotovo uvijek na ovoj manifestaciji je nazočan **saborski zastupnik** češke nacionalne manjine **Vladimir Bilek**, kao i **načelnik općine Lipovljani Nikola Horvat**. I na taj način, osim što se odaje priznanje radu naše Besede, potvrđuju se i odlični odnosi i suradnja nas Čeha i većinskoga hrvatskoga naroda.

Program je bio bogat, a nastupile su Pjevačke skupine „Lepeza“, domaće lipovljanske Besede, potom Češke besede Gornji Daruvar, Češke besede iz Šibovca. Po **prvi puta svoj** nastup je izveo i **mladi glazbeni sastav Češke besede iz Prekopakre**, koji je vrijeme lockdowna, pa i ljeto iskoristio za vježbu pod dirigentskom palicom **Dragana Starivlaha**. I na ovogodišnjim Danima češke kulture posjetitelji su uživali u poeziji, a vlastite su stihove interpretirali **članovi Kluba literata Saveza Čeha u RH: Alena Rais iz Daruvara, Mirko Knjižek, Miroslav Lovčanin i Željka Uhitil, članovi Češke besede Lipovljani**. Našu najpoznatiju manifestaciju obogatili smo i **organizacijom Dana bundeve**, inače biljke koja je pomalo zapostavljena u našoj prehrani. Imali smo izložbu bundeva, raznih slatkih i slanih kolača, đemova i kompota od bundeve, ali i izložbene štandove na kojima se vidjela raskoš češke tradicijske kulture.

Češka beseda općine Lipovljani bila je 2019. domaćin **15. smotri Čeških beseda Sisačko-moslavačke županije (Přehlídka českých besed)**, na kojoj je uz pjesmu, glazbu i ples bila zastupljena i kazališna umjetnost. S obzirom da je na području Sisačko-moslavačke županije četiri Češke besede (Sisak, Jazvenik, Lipovljani, Međurić) svake godine izmjenjuju se i u domaćinstvu Smotre- istaknula je naša sugovornica.

Valja napomenuti kako se uz pjesmu, glazbu i ples Česi u Hrvatskoj mogu pohvaliti **bogatim i kvalitetnim amaterskim kazališnim životom**. Zanimljiv podatak je taj da su **češki kazališni amateri između dva svjetska rata odigrali čak 181 predstavu**.

Inače ove godine Hrvatski sabor kulture predstavlja **60. izdanje Festivala hrvatskih kazališnih amatera**. Po prvi puta održava se **online** (stranica Hrvatskog sabora kulture). U online festivalskom programu od **4. do 19. prosinca** bit će prikazano čak **16 predstava** različitih žanrova, poetika i estetika u izvedbi **različitih kazališnih skupina iz raznih krajeva Hrvatske**, a među njima je i **Dramska skupina 'Panika' Češke besede iz Siska koja će izvesti predstavu Doživljaji dobrog vojnika Švejka (subota, 12. prosinca)**. Festival hrvatskih kazališnih amatera održava se uz potporu Ministarstva kulture i medija RH te Šibensko-kninske županije.

I ovo **sudjelovanje Dramske skupine Češke besede iz Siska** samo je potvrda kvaliteti kazališnoga izričaja Čeha u Hrvatskoj kao i njihove duge amaterske kazališne tradicije.

Na prvom mjestu je njegovanje i učenje češkoga jezika

Mnogi su ga naučili u svojim obiteljima i govore ga tečno, a djeca imaju mogućnost učenja češkoga u školama po modelu C. Tako u **OŠ Josipa Kozarca u Lipovljanima** nastavu češkoga jezika pohađa **12 djece**, a u **Područnoj školi u Novoj Subockoj** njih **troje**.

Uz češku glazbenu baštinu Češka beseda općine Lipovljani ponosi se i svojim pjesnicima: Mirko Knjižek piše pjesme i na češkom jeziku i na taj način **promovira češki jezik i Besedu**. Uz njega imaju još dvoje pjesnika **Željku Uhtil i Miroslava Lovčanina**.

Češka beseda općine Lipovljani ima odličnu suradnju sa svim Udrugama koje djeluju na njezinu području.

-Imamo suradnju i sa jednim društvom **Furiant iz Češke Republike, mjesto Bakov nad Jizerou**. Oni su 2019., kada smo obilježavali **15. godinu rada**, svojim nastupom uveličali našu svečanost-ponosno je naglasila **Vjera Ožoga**.

Inače sudjeluju na svim manifestacijama koje organizira Savez Čeha u Republici Hrvatskoj, Općina Lipovljani, Sisačko-moslavačka županija, gosti su diljem Lijepe naše, a bilježe i međunarodne nastupe: u Češkoj, Mađarskoj-jedan od njih je i nastup u Budimpešti na obljetnici njihovog češkog društva Bohemia. Nastupali su i u Rumunjskoj, BiH...

-Naša je Beseda 2019.godina bila vrlo uspješna. Uz mnogobrojne nastupe diljem RH, nastupili smo i u **Prijedoru u BiH kod Češke besede sa kojom imamo dugogodišnju izvrsnu suradnju**. Sve naše skupine u **2019. godini imale su 30 nastupa**- kaže nam dopredsjednica Češke besede općine Lipovljani.

Beseda se financira iz: Savjeta za nacionalne manjine RH, Saveza Čeha u RH, Ureda saborskoga zastupnika Vladimira Bileka, Općine Lipovljani, Vijeće za češku nacionalnu manjinu Sisačko-moslavačke županije i Sisačko-moslavačke županije.

-Sa 2020. godinom ne možemo biti zadovoljni jer smo morali mnoge aktivnosti otkazati zbog epidemioloških mjera. Svake godine naša kreativna skupina sudjelovala je na Božićnom sajmu u lipovljanskom parku, no zbog već poznate nam Covid situacije sve takve aktivnosti oko Božića su otkazane. Ipak se Božiću veselimo, jer on donosi novo svjetlo i nadu- zaključila je i poručila **Vjera Ožoga**, **dopredsjednica Češke besede općine Lipovljani**.

FOTO: Češka beseda općine Lipovljani

Tweetaj